

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

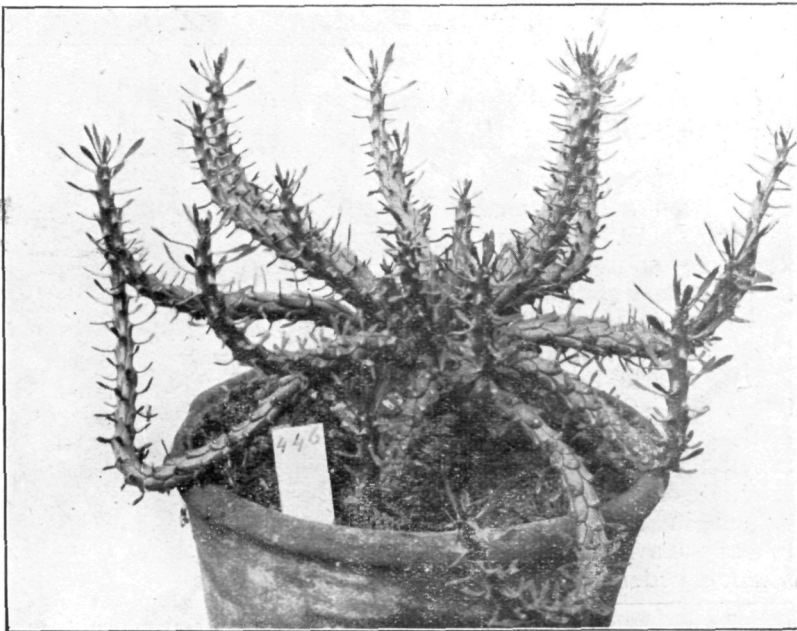
Secr. G. D. DUURSMA, LEEUWARDEN, Achter de Hoven 114bis

Over nieuwe en reeds vroeger ingevoerde *Euphorbia*'s

door C. A. MAASS, Hamburg.

II. (Vervolg van pag. 65).

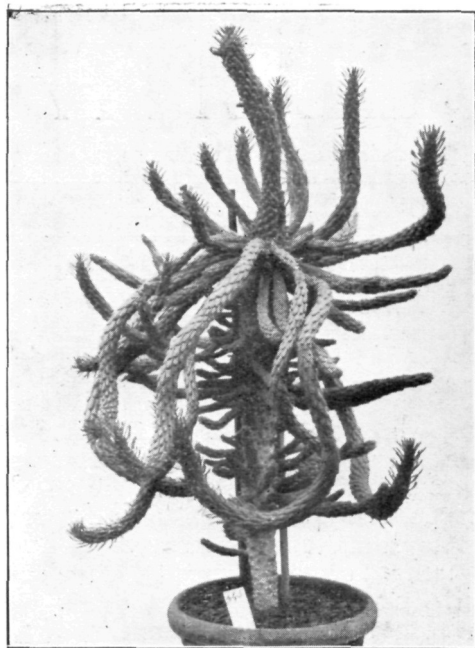
Als eene bijdrage tot de vormverandering van bepaalde soorten laten we den lezers thans eenige afbeeldingen zien van reeds langer bekende *Euphorbia*'s, welke zich steeds in den gunst der liefhebbers hebben mogen verheugen. Het zijn de vertegenwoordigers der zoogenaamde Medusahoofd-groep, welke meestal zijn voorzien van een aantal lange, slangachtige takken. Het vaderland dezer soorten is het Kaapland, vanwaar ze reeds in de 18e eeuw zijn meegebracht. Thans komen ze tamelijk algemeen in de verzamelingen voor. De slangachtige vaak tot een niet langer, 3—5 cM. dikke takken geven aan deze planten een won-

Afb.

1.
Euphorbia Commelini Dc.

Foto: De Laet.

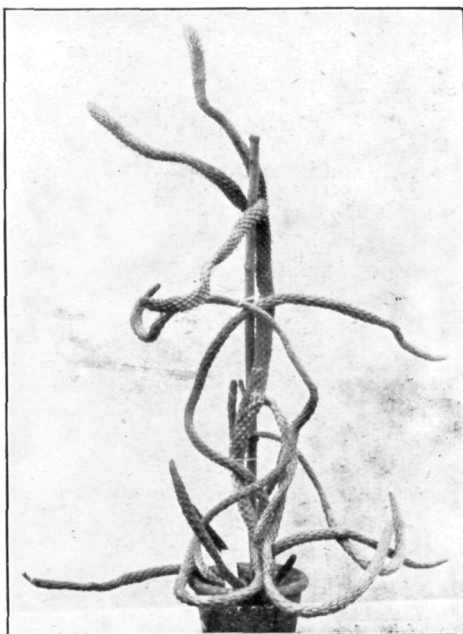

Afb. 2. Foto: De Laet.

Euphorbia pseudo-Caput-Medusae.
vorm nauwelijks meer te herkennen is. Berger ziet in de thans nog in de verzamelingen onder den naam *Euphorbia Commelini* D. C. voorkomende soort de oorspronkelijke vorm (afb. 1).

In een uitvoerig bericht in het Monatschrift für Kakteenkunde 1899 Bd. 9 pag. 88—92 probeert A. Berger een behoorlijke scheiding te trekken tusschen de onder verkeerde ramen in de verzamelingen aanwezige verscheidenheden.

Afb. 3. Foto: De Laet.
Euphorbia serpentina Hort. (*Eu. parvimmamma* Boiss.)

derlijk aanzien. Evenals bij de *Cactussen* monstruose vormen op zeer vele liefhebbers en plantenphysiologen een bijzondere aantrekkingskracht uitoefenen, zoo is dit ook het geval met deze afwijkingen, waarvan het ontstaan vooral toe te schrijven is aan de veranderde klimatologische en bodemomstandigheden.

Volgens Alwin Berger is de stammoeder der *Euphorbia caput-Medusae* L. door steeds maar van stekken te worden vermenigvuldigd in plaats van door zaad, welk laatste hier in de kuituur niet kiemkrachtig is, zoodanig ontwaard, dat de oorspronkelijke stam-

Worden van dezen stamvorm spruiten in kuituur genomen en deze door verminking van den kop of terugsnijden van den stam op de lengte der moederplant gebracht, dan neemt deze plant den vorm aan als op afbeelding 2 te zien is. Als zoodanig is ze meest onder den naam *Euphorbia caput-Medusae* L., soms ook als variëteit *major* Ait. in den handel. Een meer passende benaming voor deze ontaarde vorm ware : *Euphorbia caput-Medusae* Ait. of Hort. (resp. *Pseudo-Commelini* Hort.) Wanneer de stam van een dergelijke veranderde plant tijdig ongeveer op een voet hoogte afgesneden wordt, treden door onderbreking van de sapcirculatie sterkere kortere vertakkingen op, welke tamelijk wel het uitzien der moederplant bezitten. Daarentegen zijn bij voortgezet stekken van de reeds ontaarde soort, namelijk door de zwakkere loten hiertoe uit te kiezen, verdere groei-afwijkingen waar te nemen, welke wederom tot het opstellen van nieuwe zelfstandige soorten hebben gevoerd, zooals *Euph. parvimamma*

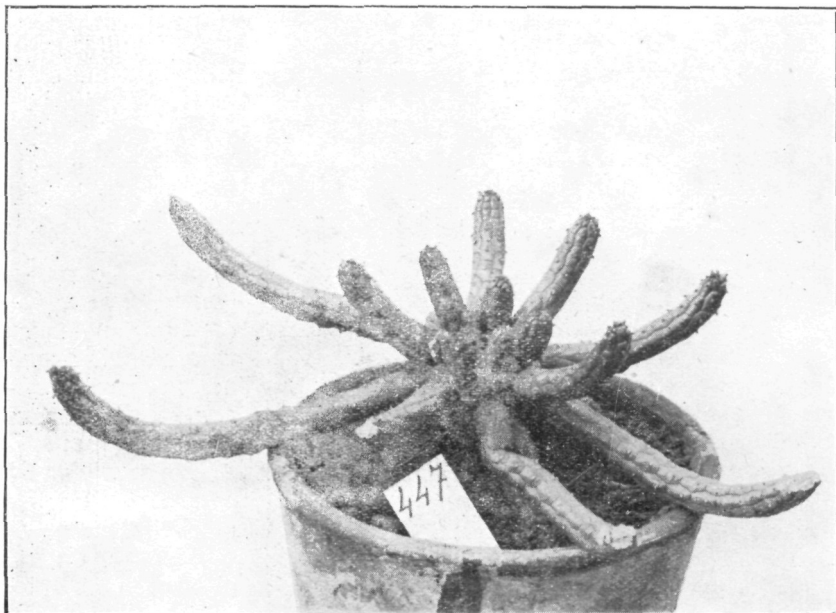

Boiss (serpentina Hort. afb. 3). Soms-tijds is deze vorm in de verzamelingen waargenomen onder den naam van *Euph. caput-Medusae* var. *minor* D. C. of zelfs als stamvorm der „*Caput-Medusae*” gehouden. Dat wil men dan hiermede verklaren, dat in eenige gevallen bij deze variëteit bandachtige verbredingen der stengels (zoogenaamde fasciaties) zijn waargenomen, waaruit op frappante wijze soms weer takken als van de eerste generatie ontsproten (afb. 4). Duidelijk zien we hier dus een terugslag naar den oorspronkelijken stamvorm. Een vierde variëteit, die Berger als *Euph. viperina* be-

Afb. 4. Foto : De Laet.
Euphorbia serpentina Hort. (*Euph. parvimamma*
cristata Hort.)

stempelt (afb. 5), waarvan de afmetingen echter zeer bescheideri blijven, zou eveneens in nauwe verwantschap tot de opgenoemde variëteiten staan. Of Berger hierbij het oog heeft op de tegenwoordig in den handel voorkomende *Euph. viperina* Losc. et Pard. weten we niet. In ieder geval stelt deze soort ook meteen de zwakste der onregelmatige vormen voor.;

Vaak worden onder de benaming *Euphorbia caput-Medusae* verder nog onjuist in de verzamelingen aangetroffen : *Euph. tuberculata* Jacq. of *clandestina* Jacq., waarvan de laatste in Europa

Afb. 5.

Foto: De Laet.

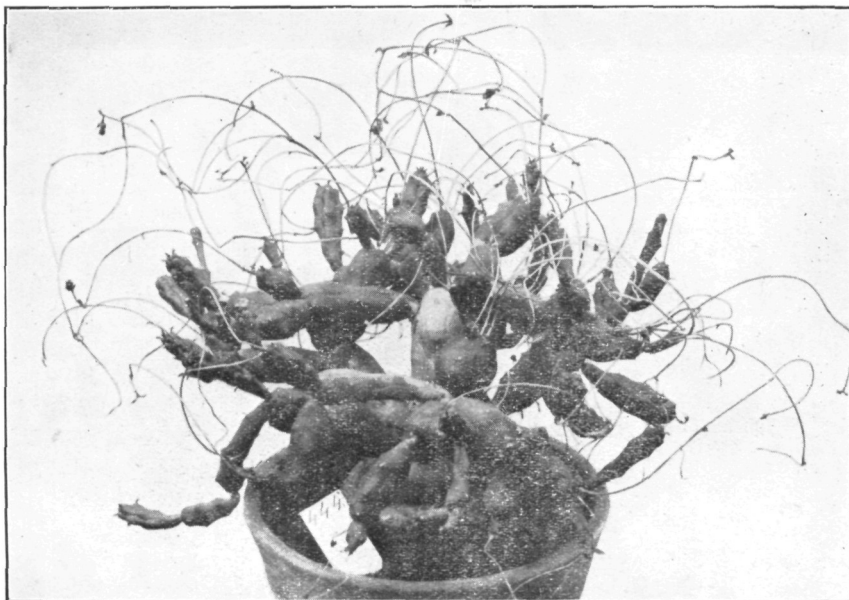
Euphorbia viperina Berger.

soortecht evenwel niet meer schijnt te bestaan. Voorts vindt men als variëteiten der caput-Medusae de *Euph. anacantha* Ait, (verwant met *Euph. clava* Jacq.) *Euph. procumbens* en een variëteit „*procumbens ramis geminatis* Burm.“ welke Haworth in zijn Synopsis als *Medusac fructus-pini* var. bestempelt. Volgens bijgaande afbeelding (no. 6) behoort de thans als fructus-pini in den handel zijnde soort zonder twijfel tot de groep der Dactylanthes. De dennekegelvorm der geledingen en de plaatsing der bloemen wijst voldoende op de nauwere verwantschap met *Euph. globosa* Sims (= *glomerata* Herz.) Volgens Boissier zou verder nog de oude Hawortsche *Medusae tessellata* als synoniem voor de echte *Caput-Medusae* te beschouwen zijn. Dit houdt Berger echter niet voor bewezen.

Al deze herhaaldelijke vormveranderingen moeten ongetwijfeld worden toegeschreven aan de neiging tot muteeren van de oor-

spronkelijk ingevoerde planten en in de tweede plaats aan het gebrek aan zaden. In den laatsten tijd zijn eindelijk door Prof. Marloth, Kaapstad, weer kiemkrachtige zaden o.a. aan den Botanischen tuin te Dahlem toegezonden. Het zou interessant zijn proeven in deze richting te nemen met takken van de eerst nu ondeckte *Euph. namibensis*. Klaarblijkelijk is deze aan de groep der *Caput-Medusae* verwant.

Bij de vermeerdering van alle *Euphorbia's* is overigens bij het snijden der stekken voorzichtigheid geboden wegens het soms

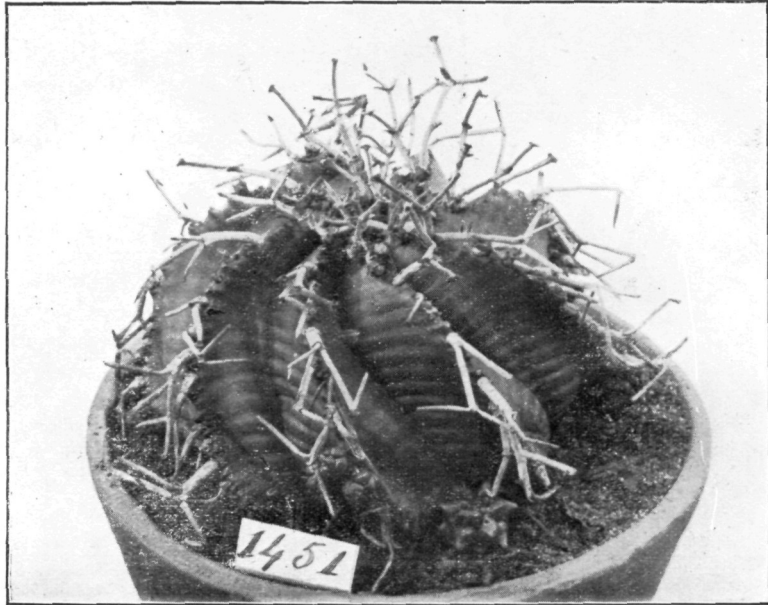
Afb. 6.

Foto : De Laet.

Euphorbia fructus-pini Mill.

zwaar giftige melksap. Bijzonder zal men dienen op te passen, dat het niet in de oogen komt, daar het anders brandende pijn en ontsteking ervan veroorzaakt. Worden *Euphorbia's* in plantenkassen gehouden, dan hebben de ouderwetsche met de heeteluchtkanalen de voorkeur, want vochtige lucht en daarbij koude is zeer schadelijk. Voor kamerkultuur leenen zich, zoolang ze daartoe niet te groot worden : *Euph. canariensis* L., *coerulescens* Haw., *similis* Brgr. (= *natalensis* Hort.) *globosa*, *echinus* Hook, *Hermertiana* Lem., *grandicornis* Goebel. Ook die der Anthacanthagroep gedijen nog bij kamerkultuur, zooals *mamillaris* L. en de var. *spiniosior* Brgr. *erosa* Willd. en var. *dendata* Brgr. Deze laatste is echter zeldzaam, doch meest onder den naam *hysirix*, *enneagona*, *heptagona* enz. bekend. *Euph. submamillaris* Brgr. ook meest onder den naam *mexicana*, *imbricata*, *cereiformis* in den handel. Verder *Euph. cereiformis* L. een cactusvormige : *Euph.*

polygona Haw. en de uiterst interessante *Euph. meloformis* Ait. (afb. 7), die op de Astrophyten onder de *Echinocactussen* lijkt. Deze laatste is evenwel iets gevoeliger en wordt daarom liever achter glas gehouden. Evenals bij vele andere soorten is deze vorm slechts in mannelijke exemplaren aanwezig en laat zich dientengevolge alleen door spruiten vermeerderen, welke laatste echter tamelijk menigvuldig te voorschijn treden. Eerst door het verschijnen der kleine bloernpjes op lange stelen wordt de leek gewaar, dat hij niet met een *Cactus* te doen heeft, doch met een

Afb. 7.

Foto; De Laet.

Euphorbia meloformis Ait.

Euphorbia. Voor bezitters eener zoogenaamde Kaapsche kas zijn als zeer belangwekkende, echter meer plaats innemende, soorten aan te bevelen: *Euph. bubalina* Boiss. uit de groep der *Treisia* en *Euph. Marlothii* Pax (groep *Pseudeuphorbium*). Vooral deze laatste is bij goede kuituur een indrukwekkende verschijning, als zij in den zomer haar tot 40 cM. lange kruidachtige takken ontplooit, welke afwisselend bebladerd zijn en aan den top bloemschermmachtig vertakt. De bloemen zijn mannelijk of tweeslachtig. Ondanks kunstmatige bevruchting worden ook bij deze soort bijna nooit kiemkrachtige zaden verkregen, zelfs wanneer zich de plant in de beste groeicondities bevindt. Uit de groep der *Diacanthum* Boiss. zijn met iets meer opvallende bloemen te noemen: *Euph. splendens* Bojer en *Euph. Bojeri* Hook. beiden in bloeienden toestand op *Pereskia* gelijkend *Euph. grandidens* Haw. (groep *Trigonae*) en *Euph. alcornis* Bak. (groep *compres-*

sae). De laatste heeft takken, welke aan *Phyllocactus crenatus* doen denken. De verbazend groote verscheidenheid in bouw maakt deze plantenfamilie wegens de vreemdsoortige verschijningen, die er toe behooren, tot een zeer aanbevelenswaardig decoratie-object.

Iets over de namen der Vetplanten

door N. Esser-Overwater. IV. (vervolg en slot van pag. 67).

<i>Dasyacanthus</i>	dicht begroeid met doornen, <i>dasus</i> (gr.) = dichtbegroeid, <i>akantha</i> (gr.) = doorn.
<i>Decipiens</i>	misleidend, <i>decipio</i> = misleiden.
<i>Decumbens</i>	zich neerlegend.
<i>Denudatus</i>	ontbloot.
<i>Discolor</i>	veelkleurig, bont.
<i>Dolichocentrus</i>	met lange stekels, <i>dolichos</i> (gr.) = lang, <i>ken-tron</i> = stekel.
<i>Eburneus</i>	ivoorachtig, <i>ebur</i> = ivoor.
<i>Edulis</i>	eetbaar.
<i>Electracanthus</i>	op barnsteen gelijkende stekel, <i>elektron</i> = barnsteen.
<i>Elegans</i>	fijn, sierlijk.
<i>Enneacanthus</i>	met negen stekels, <i>ennea</i> (gr.) = negen.
<i>Falcatus</i>	sikkelvormig, <i>falx</i> = sikkel.
<i>Farinosus</i>	meelachtig, <i>farina</i> = meel.
<i>Ferox</i>	kloek, fier.
<i>Ficoides</i>	vijgachtig, <i>ficus</i> = vijg.
<i>Fissuratus</i>	met spleten, <i>fissum</i> = spleet.
<i>Flagelliformis</i>	zweepvormig, <i>flagellum</i> = zweep.
<i>Flavus</i>	geel, blond.
<i>Floccosus</i>	wolchtig, <i>floccus</i> = wolvluk.
<i>Formosus</i>	welgevormd, schoon.
<i>Fulgens</i>	pralend, blinkend, <i>fulgeo</i> = blinken.
<i>Fuscatus</i>	donkerbruin.
<i>Geminiflorus</i>	tweelingbloem, <i>geminus</i> = tegelijk geboren, <i>flos</i> = bloem.
<i>Gemmatas</i>	knoppenkrijgend.
<i>Gibbosus</i>	met bulten, <i>gibba</i> = bult, bochel.
<i>Giganteus</i>	reusachtig.
<i>Globosus</i>	kogelvormig.
<i>Glomeratus</i>	tot een kluwen opgerold.
<i>Glycimorphus</i>	aantrekkelijk gevormd, <i>glykus</i> (gr.) = zoet, lieflijk en <i>morphé</i> (gr.) = vorm.
<i>Gracilis</i>	bevallig.
<i>Granatus</i>	korrelig, <i>granum</i> = korrel.
<i>Grandidens</i>	groottandig.
<i>Grandiflorus</i>	grootbloemig.
<i>Hamatus</i>	met weerhaken, <i>hamus</i> = haak.
<i>Hyptiacanthus</i>	met achterover liggende stekels, <i>hyptios</i> (gr.) = achterover.
<i>Humilis</i>	nederig.

<i>Hirsutus</i>	borstelig.
<i>Imbricatus</i>	dakpansgewijs, <i>imbrex</i> = dakpan.
<i>Ingens</i>	reusachtig.
<i>Intermedius</i>	middelmatig.
<i>Lacteus</i>	melkachtig, <i>lac</i> — melk.
<i>Lamprochlorus</i>	schitterend groen, <i>lampros</i> (gr.) = schitterend.
<i>Lanatus</i>	wolachtig, <i>lana</i> = wol.
<i>Lanigerus</i>	woldragend.
<i>Lasiacanthus</i>	met ruigen stekel, <i>lasios</i> (gr.) = ruig.
<i>Leptacanthus</i>	met fijnen stekel, <i>leptos</i> (gr.) = fijn, dun.
<i>Leptocaulis</i>	met dunnen steel.
<i>Leucacanthus</i>	met witten stekel, <i>leukos</i> (gr.) = wit.
<i>Leucanthus</i>	met witte bloem.
<i>Leucotrichus</i>	met wit haar.
<i>Linguiformis</i>	tongvormig, <i>Hngua</i> = tong.
<i>Longimammus</i>	met lange dikten, in den vorm van een borst.
<i>Macrogonus</i>	met groote ribben.
<i>Macrorhizus</i>	met lange wortels, <i>rhiza</i> (gr.) = wortel.
<i>Macrothelis</i>	met lange tepels, <i>thêlé</i> (gr.) = tepel.
<i>Maculatus</i>	gevekt.
<i>Mammulosus</i>	met krachtige dikten.
<i>Marginatus</i>	met een rand, <i>margo</i> = rand.
<i>Melanocentrus</i>	met zwarte prikkel, <i>melas</i> (gr.) = zwart .
<i>Micromeris</i>	met kleine deelen, <i>meros</i> (gr.) = deel.
<i>Microspermus</i>	kleinzadig, <i>sperma</i> (gr.) = zaad.
<i>Minusculus</i>	nog al klein.
<i>Multicavus</i>	met vele holten, <i>cavus</i> = holte.
<i>Mutabilis</i>	veranderlijk.
<i>Myriostigmus</i>	met duizenden vlekjes, <i>myrios</i> (gr.) = tienduizend een groot aantal.
<i>Nigerrimus</i>	zeer zwart.
<i>Nigrispinus</i>	met zwarten stekel.
<i>Nycticalus</i>	<i>Nyx</i> (gr.) = nacht, <i>kalos</i> (gr.) = mooi.
<i>Orbiculatus</i>	cirkelvormig.
<i>Ornatus</i>	getooid, versierd.
<i>Ornithopus</i>	vogelpoot, <i>ornis</i> (gr.) = vogel, <i>pous</i> (gr.) = voet.
<i>Papillosus</i>	met dikten.
<i>Parvimammus</i>	met kleine borsten, <i>parvus</i> = klein.
<i>Pectinatus</i>	gekamd, <i>pecten</i> = kam.
<i>Perfectior</i>	meer voltooid.
<i>Perfoliatus</i>	doorgroeid.
<i>Perfossus</i>	door heen gebroken.
<i>Pilosus</i>	viltachtig.
<i>Polyacanthus</i>	met veel stekels.
<i>Polycephalus</i>	veelhoofdig.
<i>Proliferus</i>	kroostdragend, <i>proles</i> = kroost.
<i>Pulchellus</i>	mooi, lief.
<i>Pumilus</i>	dwerg.
<i>Pycnacanthus</i>	met stekels dicht opeen, <i>pyknos</i> (gr.) = dicht opeen.

<i>Radians</i>	stralend.
<i>Retusus</i>	afgestompt.
<i>Rhodotrichus</i>	met rose haar.
<i>Senilis</i>	van den grijsaard.
<i>Serpentinus</i>	slangachtig, <i>serpens</i> = slang.
<i>Setispinus</i>	met borstelige doornen, <i>seta</i> = borstel.
<i>Setosus</i>	borstelig.
<i>Spinosissimus</i>	zeer doornig
<i>Splendens</i>	schitterend.
<i>Stramineus</i>	van stroo.
<i>Striatus</i>	gegroeft, <i>stria</i> = groef, gleuf.
<i>Submammulosus</i>	sub duidt aan „in mindere mate“, zie <i>Mammulosus</i> .
<i>Sulcatus</i>	gegroeft, <i>sulcus</i> = voor, groef.
<i>Tabulaeformis</i>	in den vorm van een tafel.
<i>Tesselatus</i>	met vierkante steentjes belegd.
<i>Tetragonus</i>	vierhoekig.
<i>Tortispinus</i>	met gedraaiden doorn, <i>tortus</i> — gedraaid.
<i>Triangularis</i>	driehoekig.
<i>Tnberosus</i>	met knobbels, <i>tuber</i> = knobbel.
<i>Tubiflorus</i>	buisbloemig, <i>tubus</i> = buis.
<i>Turgidus</i>	gezwollen.
<i>Uncinatus</i>	met weerhaken, <i>uncus</i> = weerhaak.
<i>Undatus</i>	gegolfd, <i>unda</i> = golf.
<i>Validus</i>	krachtig.
<i>Variiegatus</i>	bont.
<i>Verrucosus</i>	met wratjes bezet, <i>verruca</i> = wratje.
<i>Villosus</i>	ruig.
<i>Viridescens</i>	groen wordend.
<i>Viridiflorus</i>	met groene bloemen.
<i>Virosus</i>	kwajijk riekend, <i>virus</i> = gift.
<i>Vittatus</i>	met linten omwonden, <i>vitta</i> = lint, strook.
<i>Xanthostemmus</i>	met gele banden, <i>Xanthos</i> (gr.) = geel, <i>stemma</i> (gr.) = band.

Rotterdam.

N. ESSER-OVERWATER.

Onze Vetplanten van half Juni tot half Juli.

Blijft het weer gedurende de Meimaand in ons ongestadig klimaat doorgaans zeer wisselvallig, van Juni af begint het meer vaste zomerweer. Het overgrootste deel der vetplanten kan thans zonder bezwaar dag en nacht in de vrije buitenlucht staan. Alleen de teerste soorten (o.a. de zachtbehaarde *Mammillaria*'s, de veelkleurig gedoornde *Echinocactussen* en de hoog-succulente *Mesembrianthemums*, benevens *Anacampseros*-, *Heurnia*- en dergelijke zwakke soorten) houden wij 's nachts en op donkere, regenachtige dagen onder glas. Bij aanhoudenden regen en op stormachtige dagen leggen wij natuurlijk het glas ook op de bakken met de sterkere planten, vooral wanneer deze bloeien of in knop staan.

Met Juni begint de eigenlijke bloeitijd der vetplanten, het glanstijdperk onzer liefhebberij. Wij vinden onze planten altijd mooi,

ook zelfs midden in den winter, waartoe de rijke verscheidenheid in vormen en de groote afwisseling in bedoorning alle aanleiding geven, maar toch, wanneer zich de bloemknoppen vertoonen, dan begint de belooning voor al de aan haar bestede zorg en liefde, welke in den bloei tot uiting komt.

Vooralszorgen wij, dat de knop-vertoonende planten steeds op dezelfde plaats blijven staan, terwijl wij ook niet mogen vergeten ze geregeld voldoende vochtig te houden. Evenwel moeten wij er op letten, dat wij bloeiende planten niet besproeien, want dan is de smettelooze glansschittering der bloemen spoedig verflenst. Bloeiende planten giete men dus op den pot. Ook denken wij er aan, dat b.v. *Echinopsissen* gedurende den bloei niet in de volle zon mogen staan. De bloemen der *Echinopsissen*, welke zich meestal 's avonds na zonsondergang openen, zijn in den regel slechts één dag geopend, doch bij eenigszins beschaduwde standplaats en iets vochtige, gespannen temperatuur, kan men er een dag langer genot van hebben.

Overigens laten wij de vetplanten, ook tijdens den bloei, zoo-veel mogelijk van frissche lucht profiteeren. waardoor vele soorten gemakkelijk door zelf-bevruchting later goed kiembaar zaad leveren. Vooral bij vele *Mammillaria's* is dit van groot belang, daar de het volgende jaar rijp wordende besvruchten de planten vaak nog meer sieren dan de meestal kleine bloempjes. Men herinnere zich b.v. maar eens hoe prachtig een schaalte vol *Mam. pusilla* of *Mam. Wildii* met koraalroode besjes overdekt er uitzien. En ook de geelachtig-witte besjes aan *Rhipsalis cassytha*, *R. myosurus*, *R. Saglionis* en *Hariota salicornioides* strekken 's zomers de dunne stengeltjes tot een werkelijk sieraad.

Vele *Phyllocactussen*, *Echinocactussen*, (vooral *E. minusculus*), enkele *Opuntia's*, *Stapelia's* en *Ceropegia's* geven gemakkelijk uit zich zelf vruchten. Andere soorten kan men helpen, door, als de bloemen volkomen geopend zijn, met een zacht penseeltje het stuifmeel van de eene bloem op de stempels van een andere bloem derzelfde soort over te brengen. Voor den gewonen liefhebber is het wel interessant op deze wijze zelf zaad te winnen. Men late de vrucht liefst zoo lang mogelijk aan de plant zitten, waardoor het zaad beter bewaard blijft en meer kiemkracht behoudt. Vallen de besjes af of vertoonen de droge zaaddoozen (vooral *Ceropegia's* zijn er vlug bij) neiging om open te springen, dan worden de zaadjes voorzichtig verzameld en gedurende den winter op een droge, luchtige, vorstvrije plaats bewaard.

Het opzettelijk kunstmatig bevruchten van twee onderscheidene vetplantensoorten, met het doel om hierdoor nieuwe variëteiten te winnen, kunnen wij den gewonen liefhebber niet aanbevelen, tenzij men het uitsluitend voor z'n eigen genoegen doet. Het winnen van werkelijk goede verscheidenheden, welke voor den handel waarde hebben, is lang niet ieders werk en moet maar liever aan beroepskweekers en ervaren liefhebbers worden overgelaten. Door kruisen in den blinde weg en zonder voorop ge-

steld doel toch krijgt men, zooals te begrijpen is, waardelooze producten, welke dikwijls niet eens zulke goede eigenschappen bezitten als de beide ouders. Alleen doelbewust kweeken kan leiden tot het verkrijgen van werkelijk waardevolle nieuwigheden, maar men vrage het den terzake kundigen kweeker maar eens, hoeveel jaren van inspanning en zorg het dikwijls kost om iets goeds in het leven te roepen.

Daar verschillende Verzamelaars nog al voorliefde voor importplanten hebben en thans de tijd nadert dat deze kunnen arriveeren, willen wij hierbij even stilstaan. Importplanten zijn zulke planten, welke, van haar natuurlijke groeiplaatsen, rechtstreeks in onze collecties komen. Zij hebben dus geen gelegenheid gehad zich bij ons klimaat aan te passen, vandaar ook, dat de meesten met importen zoo weinig succes hebben. Dit valt nog minder te verwonderen, daar het meestentijds onbekend is in welke grondsoort de planten op haar natuurlijke groeiplaatsen voorkwamen. Alleen van *Phyllocactussen*, *Epiphyllums*, *Rhipsalissen* en luchtwortels vormende *Cereussen* kan men aannemen, dat zij in de tropische oerwouden thuis behoorden en dus humusgrond verlangen.

Zoodra men de importen thuis krijgt, worden ze eerst aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen, om alle zich daarop en daarin bevindend ongedierte grondig te verwijderen. Doode wortels worden weggenomen, waarna men de planten in platte bakjes zet, gevuld met twee deelen zandige bladaarde en één deel fijn turfstrooisel, vermengd met een flinke hoeveelheid houtskoolpoeder en scherp zand. De aardoppervlakte wordt met een laagje houtskoolpoeder en scherp zand bedekt en matig vochtig gegoten, waarna de planten er op worden gezet. De bakjes worden met een glasruit bedekt, doch daar de planten langen tijd zijn ingepakt geweest, worden de bakjes voorloopig overdag donker gehouden. Bij zacht zomerweer kan men echter 's nachts zonder bezwaar het glas wegnemen, daar de dauw zeer voordeelig op de planten werkt. Geleidelijk weg worden de importen aan meer licht gewend en kunnen ze bij warm weer zoo nu en dan eens licht besproeid worden. De grond zelf mag echter niet nat worden. Als wij niet al te ongelukkig zijn, zullen de planten op deze wijze in de loop van den zomer nog bewortelen en worden ze gedurende den winter, evenals zaailingen, met uiterste nauwgezetheid behandeld.

Hoewel het opkweeken van importen zeer interessant is, toch willen wij niet verbloemen, dat men zich op vele teleurstellingen moet voorbereiden. Vooral het bewortelen van groote, oude exemplaren levert dikwijls vele moeilijkheden op. Oogenschijnlijk leven de planten dan nog wel, zij teren op hun sap, doch na korter of langer tijd gaan ze toch ten gronde. Meer kans van slagen heeft men, als men bij een vertrouwden specialiteit importen koopt, welke op de kweekerij beworteld zijn en dus reeds eenigszins aan ons klimaat konden gewennen.

Met het stekken der vetplanten kan deze maand worden doorgegaan, zooals wij dat in ons vorig overzicht breedvoerig besproken hebben. Wij voegen er hier nog aan toe, dat overtollige stekken een" waardevol ruilmateriaal bieden, waardoor men in de gelegenheid is eikaars verzamelingen op weinig kostbare manier uit te breiden. En krijgen wij eens een belangstellende bij ons, dan geven wij deze een paar stekjes mee, waardoor allicht weer een nieuwe liefhebber gewonnen wordt. Voor de verzending verpakt men de stekken het beste in zacht vloeipapier, waar omheen, al naar gelang van de meer of minder lange doorns, nog courantenpapier gewikkeld wordt om te voorkomen dat de doorns van de eene stek de andere zullen beschadigen. Verder vergeten wij niet de namen duidelijk bij elke plant te vermelden. Van bewortelde stekken wordt de wortelkluit eerst afzonderlijk ingepakt, zoodat de andere deelen der plant niet door aarde besmeurd kunnen worden. Bij verzending per post maakt men bij voorkeur gebruik van een blikken of uit stevig hout vervaardigd kistje; papieren dozen drukken gemakkelijk samen, waardoor de planten meestentijds beschadigd aankomen. De zorgvuldig ingepakte planten worden zoodanig in het kistje gelegd, dat de zwaarste en sterkst bedoornde planten onderaan komen te liggen. De bodem, de ruimten tusschen en boven de planten, worden met proppen papier aangevuld, zoodat de planten tijdens het vervoer niet heen en weer kunnen schudden.

Wie zoo'n zending planten ontvangt, potte deze zoo spoedig mogelijk op, doch houde ze voorloopig iets beschaduwd, om ze geleidelijk weg weer aan het volle licht te gewinnen. Ook giete men pas ontvangen planten den eersten tijd niet te veel, doch zoodra het zichtbaar is, dat ze den groei hervat hebben, kan men ze, evenals de andere vetplanten, gedurende de warme zomermaanden, minstens éénmaal per dag, bij voorkeur 's avonds, overvloedig begieten. Het gietwater zette men reeds 's morgens in een emmer klaar; door den invloed der zon is het dan 's avonds voor het gebruik gereed zonder nadeeligen invloed op de planten uit te oefenen.

G. D. D.

Grepen uit een veeljarige praktijk van een liefhebber-cactuskweeker.

(Vervolg van „Succulenta" 1924, pag. 120).

IV.

Ja, wat nu gedaan! Het overschot opruimen, de liefhebberij voor 't kweeken dier vreemde, maar zulke prachtbloemen voortbrengende planten opgeven, neen, daartoe kon ik niet besluiten. En opnieuw beginnen met het kweeken van stekgoed, waaraan enkele mijner kennissen mij op zeer bescheiden schaal zouden willen helpen, dat scheen mij een wel wat te groote aanpak toe. Temeer, wjl die goede mijnheer, die mij vroeger van zooveel en velerlei had voorzien, reeds eenige jaren geleden was overleden. Het eenige, afdoende middel moest dus zijn, mij tot een kweeker te wenden, Dan werd het wel een dure liefhebberij, maar na

eenig wikken en wegen besloot ik, de beurs een woordje mee te laten spreken. Een aangevraagde prijscourant gewerd mij reeds na enkele dagen. Een lijstje werd opgemaakt van stekgoed, reeds gewortelde en bloeibare exemplaren. Drie weken later ontving ik het bestelde. Het was toen begin April en in mijn vrije oogenblikken potte ik van lieverlede alles op. Het mij overgeblevene en het aangeschafte deed mijn hart dankbaar kloppen bij het aanschouwen en vormde weer een aardige verzameling. Onder de nieuwelingen bevonden zich verscheidene fijne soorten, waaronder een vijftal nachtbloeiers. Daarmede wilde ik beproeven, of de kweek ook daarvan gelukken zou. Alles kreeg een voorloopige plaats in den kouden bak. Een eigenaardig gezicht was het, hoe de potten en potjes niet in, maar op den grond geplaatst waren. Zoo bleven ze een week of drie staan. Waarom ik alzoo handel en dit ieder voorjaar steeds doe, heelt een goede reden. De bak is met een flinke laag fijn zand gevuld. Voor de potten er in geplaatst worden, spit ik de zandlaag goed om, even met de hark er door en 't geheel ligt als een gelijke vloer gereed. De ramen worden er opgelegd. Het middelste raam ligt met de onderzijde op een blokje van ongeveer 6 cM. dikte, waardoor voldoende versche lucht kan binnen komen. Planten, pas in een bak geplaatst en terstond aan 't volle zonlicht blootgesteld, zouden zeker spoedig verbranden, want een Aprilzonnetje heeft reeds veel kracht. Daarom leg ik bij bewolkte lucht, waardoor de zon slechts bij tusschenpoozen schijnt, op ieder ruit een raam van gaas. Wanneer een heldere lucht onafgebroken licht en warmte belooft, leg ik eerst nog over den heelen bak een strook behangerslinnen. En ondanks die bedekking stijgt de maximum-minimum thermometer toch nog tot ruim 70° F. Bovendien heb ik in het zand een glazen thermometer gestoken en wel zoo diep, dat het instrument slechts even boven het zand uitsteekt. 's Avonds dek ik de ramen met een gevoerde rietmat af, waardoor vlugge afkoeling bij koude nachten wordt voorkomen. Verwijder ik 's morgens de mat, dan wijst de maximum-minimum thermometer den eersten tijd nog ongeveer 56 tot 58° F. en de thermometer in 't zand ongeveer 48 tot 50° F. Het verschil tusschen deze temperaturen zou van nadeeligen invloed op den groei der planten zijn, wanneer de potten ingegraven waren. Bij matigen zonneschijn, waarbij de temperatuur tot ongeveer of ruim 70° stijgt boven de zandlaag, zou het verschil met de warmte in de zandlaag nog grooter worden. Het is dus verkieselijker den eersten tijd de potten niet in te graven, waardoor pot en plant, of liever gezegd, wortels en plant gelijkmatiger verwarmd worden. De hoogere temperatuur in den bak deelt zich langzamerhand aan de zandlaag mede, zoodat de glazen thermometer 's morgens een temperatuur van ongeveer 60 tot 62° F. aanwijst. Bij het bereiken van deze bodemwarmte, graaf ik de potten in den zandgrond en wel zoodanig, dat de rand der potten ongeveer een paar vingers of pl.m, 4 cM. onder 't zand komen. Het lijkt er dan precies op

of alle planten in den vollen grond staan. Een kennis, dié mij eens een bezoek bracht, keek mij plotseling verwonderd aan en vroeg mij : „hoe is 't mogelijk al die planten met het najaar in de pot te zetten, zonder dat ze daardoor te veel lijden ?" Zonder te antwoorden, verwijderde ik van de voorste rij het zand, waardoor de randen der potten zichtbaar werden. Maar waarom staan ze zoo diep, heb je daar reden voor ? Ja zeker; wanneer de potten slechts met een dun laagje zand bedekt waren, zou een flinke regenbui de randen der potten spoedig zichtbaar maken. Ze opnieuw met een laagje bedekken zou een lastig werkje zijn en de eerste de beste nieuwe besproeiing stond men weer voor hetzelfde feit. Blevden de randen zichtbaar, dan vormde zich daar langzamerhand groen op, wat in 't najaar, als alles uit de bakken moet, veel tijd zou vorderen om het te verwijderen. Deze tijd breekt ongeveer half October aan. De potten, die met voedzamen grond tot een vingerdik beneden den rand gevuld zijn, worden van het laagje zand ontdaan. In dit laagje treft men in sommige potten nieuwe wortelvorming aan. Zelfs komt het voor, dat die wortelvorming buiten den pot zich heeft voortgezet. Met de verwijdering van het zandlaagje ruim ik de daarin en daar buiten zich bevindende wortels eenvoudig op. Nooit heb ik daarvan voor de planten slechte gevolgen ondervonden. Pot voor pot maak ik met een natten borstel schoon, wat gemakkelijk en vlug gaat. Daarna zoo'n pot nog even in een emmer schoon water (tot aan 't randje toe) gedompeld, waardoor zoo goed als 't laatste zandje is weggevaagd. Nu verhuizen de planten naar hun winterkwartier, waar ze de korte en meest donkere dagen en lange nachten doorbrengen in een temperatuur van 52 tot 56° F. Het deel, dat een standplaats in den luchtigen, doch weinig verlichten kelder gegeven wordt, vertoeft daar in een temperatuur van 46 tot 50° F.

Met de nieuwe kweekerij ging 't goed, zoodat ik langzamerhand, dat wil zeggen na eenige jaartjes geduld, weer flink bloeiende planten had. Maar veronderstel nu niet, dat alles voor den wind ging. Och neen, men bedenke maar steeds, dat lusten en lasten hand aan hand gaan. Zoo had ik onder mijn nieuwelingen een vijftal *Cereussen*, die veel luchtwortels vormden en een slangvormigen groei hadden. Dit waren echt fijne soorten, waarmede ik eens een proef wilde nemen, hoewel het „nachtbloeiers" waren. Na een drietal jaren was er één exemplaar, dat een bloemknop vormde. Ik was er over in de wolken, want ik had het een en ander over de prachtige bloeiwijze van zulke planten gelezen. Wat verlangde ik er naar, die plant in bloei te zien. Maar de dagtemperatuur liep zoo tegen ; gevolg, dat die van den afkoe-lenden nacht nog meer te wenschen overliet. Het ontwikkelen van de bloemknop ging dan ook zoo langzaam, dat de vrees mij langzaam aan bekreop, geen bloei te zullen zien. En zie, op een morgen in de laatste week van September bij de plant komende, zag ik de knop ongeopend op den grond liggen. Ge

kunt begrijpen, wat een teleurstelling dat voor mij was. Het was mij een duidelijk bewijs, dat het voor de plant te koud was geweest. Na enkele jaren een kwijnend leven te hebben geleden, verdwenen de nachtbloeiërs uit mijn verzameling, zonder dat ik van den bloei iets had gezien. D. B.

Op den Uitkijk.

Dr. Friedr. Vaupel *Die Kakteen*.*) Voor mij ligt de 1e aflevering, welke 48 pagina's omvat, van deze nieuwe Deutsche Monographie der Cactaceae van den Voorzitter der „Deutschen Kakteen-Gesellschaft“.

De geleerde schrijver onderscheidt de *Cactussen* in twee groepen n.l. *Malacospermae* en *Sclerospermae*. De eersten omvatten de Geslachten wier zaad een zachte huid heeft en waarbij geen glochiden op de areolen voorkomen, de tweede groep: die met harde zaadhuid en wel glochiden op de areolen.

De eerste groep wordt daarenboven in twee series onderverdeeld, hierbij wordt er rekening mede gehouden of de zaden op zich zelve ontstaan, ieder zaadje dus een eigen aanleg heeft, (*Chorineuræ*) of dat meerdere zaden uit gemeenschappelijken aanleg ontspringen (*Symphytoneuræ*).

De inleiding die 2 bladzijden beslaat, bevat een zeer beknopt overzicht over de kenmerken der Familie, verspreidingsgebied, nuttigheid enz. en besluit met een opgave der stammen als hierboven aangegeven en een lijst der tot de *Malacospermae-Chorineuræ* behoorende Geslachten.

Dat zijn 1 *Peireskia*, 2 *Maihuenia*, 3 *Rhipsalis*, 4 *Wittia*, 5 *Epiphyllum*, 6 *Aporocactus*, 7 *Echinocactus*, 8 *Leuchtenbergia*, 9 *Melocactus*, 10 *Mamillaria*, 11 *Pelecyphora*, 12 *Ariocarpus*.

Deze volgorde in de Geslachten doet zeer eigenaardig aan; wij zijn er te veel aan gewend om b.v. *Maihuenia* bij de *Opuntieae* en *Aporocactus* bij de (*Hylo-*) *Cereaneae* te ontmoeten om het niet vreemd te vinden die thans tusschen respectievelijk *Peireskia* en *Rhipsalis*, *Epiphyllum* en *Echinocactus* aan te treffen.

Dr. Vaupel verlegt echter, zooals reeds gezegd, het zwaartepunt naar aard en aanleg van het zaad en dan kan het niet anders of er moeten ingrijpende wijzigingen in het systeem gebracht worden.

De Geslachten *Peireskia*, met 18, en *Maihuenia*, met 5 soorten, worden geheel behandeld, van *Rhipsalis* de eerste 37 soorten, een en ander toegelicht met 12 afbeeldingen naar teekeningen.

Van iedere soort wordt, behalve de diagnose, opgegeven de vindplaats, de synoniemen, de vertaling der soortnaam, benevens waar in de literatuur afbeeldingen te vinden zijn.

De indeeling van het boek is ruim en duidelijk, de druk keurig verzorgd, met een aangenaam lettertype. Het formaat is kloek, 19 x 27½ cM. De prijs bedraagt 4 Goudmark per aflevering. Leden der „Deutschen Kakteen-Gesellschaft“ betalen 3 Goudmark.

*) Bestellingen te richten aan Dr. F. Vaupel, Botanisches Museum te Berlin-Dahlem.

jaarlijks zullen 4 afleveringen verschijnen, terwijl het geheele werk in 20 a 25 afleveringen compleet zal zijn.

Met deze Monographie begroeten wij een ernstigen en beduidenden aanwinst voor de Cactus-literatuur, die niet zal nalaten opzien te verwekken.

Wij wenschen Dr. Vaupel van harte veel succes en een groot debiet toe.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

Mededeelingen.

NIEUWE LEDEN.

W. A. v. d. Akker,	Leeuwarden,	Achter de Hoven V 42
J. G. Roel,	's-Gravenhage,	Kon. Emmakade 23
H. M. Geerts,	„	Vaillantlaan 140
Mevr. S. F. W. Peereboom-v. Dijk	„	Ligusterstraat 83
IJ. v. Bosse,	„	Burnierstraat 34
Mevr. H. A. Pool-Vosveld,	„	2e Schuytstraat 198
A. Mijs,	Utrecht,	Schoolstraat 9
Jan A. Onel,	Amsterdam,	Albert Cnyp.str. 133t
Mevr. H. de Vries-Davidson.	Rotterdam,	Oranjelaan 29
Mevr. H. Bakker-Storm v. Leeuwen,	Dordrecht,	van Strijpsingel
P. J. B. Lampe,	's-Gravenhage,	Sweelinckplein 50
B. Versnel,	„	Fahrenheitstraat 274
A. Werner,	Rotterdam,	Tamboerstraat 20a
J. Radermacher,	„	Simonstraat 10
Mej. J. B. Wulfsen, p.a. den heer de Vries,	Bussum,	Meerweg 28

ADRESVERANDERINGEN. Het adres van den heer A. Lodder is thans Jac. van Lennepstraat 45, Dordrecht; Mevr. Brouwer woont thans Huygenspark 41II 's-Gravenhage, terwijl het adres van mevr. M. Smit-Suyling thans is: Jan Smitzlaan 4, Eindhoven. De heer H. J. M. Pet woont thans v. Alkemade-sir. 28a, Rotterdam, de heer G. Blanken, Hoeksche-str. 9c, Rotterdam en mevr. Wed. F. L. v. Belkum-Paarels, Utrechtsche straatweg, Hollandsche Rading, gem. Maartensdijk (Utrecht).

RUILRUBRIEK. Aangeboden door S. P. C. van Romunde, te Heesch bij Oss: verschillende soorten Cactussen, Mesembrianthemums, Ceropegia's en andere vetplanten, in ruil tegen andere soorten. Verzoeken echter eerst ruillijsten te zenden.

In ruil of te koop aangeboden *Melocactus communis*, hoog 45 cM. Zaden 50 stuks f 0.85 franco. *Melocactus* met 8 koppen, hoog 25 cM. Adres: W. Janz, v. Oldenbarneveldstraat 41, Rotterdam.

Ter overname gevraagd: Cactussen. Prijsopgave te zenden aan A. Mijs, Schoolstraat 9, Utrecht.

ONZE EXCURSIES. Door plaatsgebrek is het niet mogelijk in dit nummer een verslag der vergadering van 17 Juni, van den kring 's-Gravenhage en omstreken, ten huize van den heer H. G. de Smit, op te nemen, dit verslag komt in het volgende nummer.

Met betrekking tot de excursies is het volgende bepaald. Wij gaan Zaterdag 4 Juli naar den Hortus te Delft, Aantreden 's middags half drie, eindpunt elektrische tram Huygenspark, 's-Gravenhage.

De kweekerij van den heer De Laet wordt Dinsdag 28 Juli bezocht. Spoorgeld: Retour Den Haag—Antwerpen f4.54. Zij die van plan zijn deze excursie mede te maken, gelieven mij vóór 1 Juli a.s. bericht te zenden. Ook leden buiten Den Haag woonachtig kunnen meegaan. Vraagt mij inlichtingen.

Voorburg, 17 Juni 1925.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.